

BİLİM VE SANAT MERKEZİ ÖĞRENCİLERİNDE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞI: BİR ÇOCUK KONGRESİ ÜZERİNE İNCELEME

INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE AWERENESS AMONG SCIENCE AND ART CENTER STUDENTS: AN ANALYSIS ON CHILDREN'S CONGRESS

Halil BOLAT*

ÖZ: Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM), toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar biçiminde tanımlanmaktadır. Somut olmayan kültürel mirasın korunması amacıyla UNESCO tarafından Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi imzalanmıştır. Sözleşmede SOKÜM öğelerinin özellikle okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılmasına vurgu yapılmaktadır. Bu araştırmanın amacı SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresinin, kongreye katılan üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni olarak tasarlanmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemleri arasında yer alan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bilim ve sanat merkezlerine devam eden on ortaokul öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin kongreden önce sözlü gelenek ve anlatımlar, el sanatları geleneği, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler, gösteri sanatları, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalardan bazılarına yönelik bilgiye sahip oldukları, bazılarını ise kongre süreci ile elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kongrenin öğrencilerin SOKÜM öğelerine yönelik farkındalıklarını ve ilgilerini arttırdığı, öğrencilerin ilk defa bilimsel bir kongreye katılarak sunum yapma deneyimi yaşamış oldukları ve kongrenin öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağladığı da ulaşılan diğer sonuçlar arasındadır. Araştırma sonuçları doğrultusunda somut olmayan kültürel miras temalı kongrelerin düzenlenmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenci, BİLSEM, SOKÜM, UNESCO, öğrenci görüşleri.

ABSTRACT: Intangible cultural heritage is defined as the, practices, representations, expressions, knowledge, skills as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage. The Convention on the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage was signed by UNESCO for the protection of intangible cultural heritage. The Convention emphasizes the transmission of SOKÜM elements from generation to generation, especially through in-school or out-of-school education. The aim of this study is to investigate the effects

* Dr.-Ölçme Değerlendirme Merkezi/Çorum-halil.bolat@gmail.com (Orcid: 0000-0002-4726-5351)

of the ICH and media themed children's congress on the gifted and talented students who attended the congress. Having a qualitative research method, the study employed the phenomenological design. The criterion sampling method, which is among the purposive sampling methods, was used to determine the working group. This study was conducted with ten secondary school students learning at science and art centers. The research data were obtained through a semi-structured interview form developed by the researcher. Content analysis was used during data analysis. The inter-coder reliability of the study was found to be .87. According to the research results, it is concluded that the students had the knowledge of oral traditions and narratives, handicraft traditions, societal practices, rituals and festivities, performing arts, and information related to nature and the universe before the congress and some of the students acquired the knowledge on some of these topics through the congress process. Additionally, the study reveals that the congress enhances students' awareness and interest in elements of Intangible Cultural Heritage (ICH), and it contributes to their socialization as they experience presenting at a scientific congress for the first time. Recommendations have been proposed based on the research results for organizing congresses with themes related to intangible cultural heritage.

Keywords: Gifted and talented student, SAC, ICH, UNESCO, student views.

Giriş

Son dönemlerde adını sıkça duyduğumuz somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) kavramı eğitim öğretim faaliyetlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Eğitim öğretim faaliyetleri kültürün devamında doğal bir öneme sahipken, kültüründe eğitimde oldukça belirleyici olduğu düşünülmektedir (Aral, 2020: 11-12). Bu nedenle eğitim öğretim faaliyetlerinin kültürden ayrı tutulması düşünülemez. Çünkü eğitim öğretim faaliyetleri bir taraftan kültürden etkilenirken diğer taraftan kültürü etkilemektedir. Toplumların binlerce yıllık deneyimleri sonucunda ortaya çıkan ve toplumların devamlılığının sağlanmasında önemli etkisi olan SOKÜM'de bu etkileşimin içerisinde yer almaktadır. UNESCO bu etkileşimden hareketle eğitim ve kültür ilişkisinden hareketle eğitimin önemini vurgulamış ve bu doğrultuda çalışmalar gerçekleştirmiştir (Kasapoğlu Akyol, 2016: 151). Bu çalışmalardan bir tanesi de Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesidir. Oğuz'a (2021: 11) göre SOKÜM kavramı UNESCO tarafından somut kültürel mirasa yönelik gerçekleştirilen çalışmaların sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu kavram SOKÜM sözleşmesinde "Toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar" olarak tanımlanmaktadır (UNESCO, 2003: 2). Somut olmayan kültürel miras, bir toplumun tarihini, değerlerini ve inançlarını yani toplumun kültürel ve sosyal kimliğini yansıtarak bir araya getirir (Wendland, 2004: 99). SOKÜM'ün kuşaktan kuşağa aktarılması, kültürel çeşitliliğe ve yaratıcılığa duyulan saygıyı artırır (UNESCO, 2003: 1).

SOKÜM'e yönelik duyarlılık giderek azalmaktadır. Ayrıca kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında kentleşme, sanayileşme ve küreselleşme gibi önemli engeller bulunmakta, ülkemizde, somut olmayan kültürel mirasını ve kültürel çeşitliliğini kaybetme ile yüz

yüze kalmıştır (Oğuz, 2009: 8-9). Bu durum kültürel kökenlerin korumasını gerektirmektedir (Arizpe, 2004: 133). Kültürel kökenlerin korunmasında SOKÜM bilincinin yaygın toplumsal duyarlılığa dönüşmesi gerekmektedir. Bu duyarlılığın oluşmasında ise bilimsel ve eğitsel desteğe ihtiyaç duyulmaktadır (Kutlu, 2013: 50). SOKÜM Sözleşmesi'nde SOKÜM öğelerine yönelik duyarlılığın artırılmasına vurgu yapılmaktadır. Sözleşmenin 2. maddesinde SOKÜM öğelerini koruma teriminde özellikle okul içi ve okul dışı eğitim yoluyla öğelerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına yer verilmektedir. Sözleşmenin 14. maddesinde ise "Eğitim, duyarlılığın ve kapasitenin güçlendirilmesi" başlığı altında taraf devletlerin SOKÜM'e yönelik bilgileri okul dışı olanaklarla kuşaktan kuşağa aktarmakla yükümlü olduklarına yer verilmektedir. Sözleşmenin 2. maddesinde SOKÜM öğelerinin korunması, 14. maddesinde ise öğelerin tanınması, saygı duyulması ve geliştirilmesi amacıyla toplumun genelini ve özellikle gençleri hedef alan duyarlılığı artırıcı ve bilgilendirici programlar düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir (URL-3: 2-6). Sözleşmede genç nesillere ve eğitim konusuna dikkat çekilmekte, somut olmayan kültürel miras ile ilgili farkındalık yaratma ve özellikle genç nesillerin eğitiminde somut olmayan kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasının önemine vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarma kavramı daha derinlemesine dile getirilmektedir (Kasapoğlu Akyol, 2015: 16-17). Bu nedenle SOKÜM öğelerine yönelik toplumsal duyarlılığı artırmak amacıyla özellikle çocuk ve gençlere yönelik kongre, seminer, konferans, çalıştay gibi etkinliklerin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu gereklilik sözleşmenin yukarıda belirtilen maddelerinde de yer almaktadır.

SOKÜM, kültürel mirasın bir parçası olarak farklılıkları ortaya koymaktadır. Bu yönüyle barışa yönelik politikalar geliştirilmesinin ve ekonomik kalkınmanın kaynağıdır (Günden, 2021: 35). SOKÜM, içerdiği öğeler açısından toplumların bir arada yaşama, hoşgörü, sevgi, saygı gibi değerlerinin gelişimine katkı sağlar. Böylece SOKÜM öğeleri bir harç görevi görerek ulusal ve uluslararası barışın sağlanmasında etkili olabilir. Ayrıca sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasında kültürel miras yer almamasına rağmen, her hedef kültürden bağımsız düşünülemez. SOKÜM Sözleşmesi'nde yer alan kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri için de vazgeçilmezdir (Ölçer Özünel, 2017: 25). Kültürel uygulamalar, kültürel bilgiler ve bunların saklanma biçimleri sürdürülebilir kalkınmada önemli bir yere sahiptir (Ölçer Özünel, 2023: 20). Bu yönüyle SOKÜM, BM sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin ve kültür turizminin de önemli bir ögesi olarak görülebilir. Bu durum, sürdürülebilir kalkınma anlayışı açısından ülkemizin sosyal ve ekonomik

hedeflerine ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Richard (2011: 4) kültür turizminin motivasyon araçlarını belirtirken SOKÜM öğelerine vurgu yapmaktadır. Bu nedenle ülkemizin geleceği olarak görülen üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin hem ulusal ve uluslararası barışa katkı sağlaması hem de kültür turizmine yönelik birer elçi olabilecekleri düşüncesi ile SOKÜM öğelerine yönelik farkındalıklarının ve duyarlılıklarının sağlanması önemli görülmektedir.

Bütün kültürel öğeler insanlığın ortak malı olmakla birlikte yeni nesillerin ülkemize ait SOKÜM öğelerinden uzaklaştığı, tek tip bir kültürün oluştuğu görülmektedir (Oğuz, 2009: 8-9). Bu durum yeni nesillerin bir tehdit ile karşı karşıya oldukları şeklinde değerlendirilebilir. Yeni nesiller arasında önemli bir yere sahip olan üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler de bu tehditle karşı karşıyadırlar. Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler geleceğin şekillenmesinde önemli roller üstlenmektedir. Bu nedenle üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere verilecek eğitim, önemli bir konu olarak görülmektedir. Bazı ülkeler bu öğrencilerin eğitimini ulusal öncelik haline getirmişlerdir (Genç, 2016: 50-51). Ülkemizde de bu öğrencilerin eğitiminde Bilim ve sanat merkezleri (BİLSEM) önemli bir işlev görmektedir. BİLSEM'lerde, bu öğrencilerin; kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyler olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (URL-1: 11). Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin SOKÜM öğeleri hakkında bilinçlendirilmesi ve farkındalıklarının artırılması gerekmektedir.

Ülkemizin vasıflı ve iyi eğitim almış yetişkin adayları olan üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler, birer potansiyel beyin göçü adaydırlar. Beyin göçü özellikle yüksek eğitime sahip bireylerde yaşanmaktadır. Özellikle çocukluk döneminde yabancı kültürlerin etkisi ile sunulan nesnelere yerel kültürlerin önüne geçmekte, çocukların potansiyel beyin göçü adayı olmalarına neden olmaktadır (Gürsoy Ulusoy, 2020: 112). Küreselleşmenin hız kazanması sonucu yüksek hayat standardına sahip ve gelişime olanak sunan ülkelere beyin göçleri yaşanmaktadır (Yılmaz, 2019: 226). Güneş ve Çetin (2020: 928) tarafından ortaokul öğrencileri ile yapılan araştırmada katılımcıların çoğunluğunun beyin göçünü iyi bir yaşam kurmak ve kendini geliştirmek olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. SOKÜM öğelerinin birleştirici gücü, potansiyel beyin göçü adayı olan bu öğrencilerin olası beyin göçlerinin önlenmesinde etkili olabilir.

Öğrencilerin SOKÜM öğelerine yönelik farkındalıklarının yeterli olmadığı söylenebilir. Sağ ve Ünal'ın (2019: 1555) araştırmasında ilkökul öğrencilerinin SOKÜM farkındalıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Farklı araştırmalarda yükseköğretim öğrencilerinin ve yirmi yaş üzeri vatandaşların SOKÜM farkındalık düzeylerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Dinç vd., 2011: 16; Gündüz Alptürker vd., 2021: 29;

Yılmaz vd., 2017: 86). Bu araştırma sonuçları SOKÜM'e yönelik farkındalığın arttırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle 19-21 Ekim 2021 tarihleri arasında üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere yönelik BİLSEM Öğrencileri Sosyal Bilimler Ulusal Çocuk Kongresi düzenlenmiş, kongrenin teması SOKÜM ve Medya olarak belirlenmiştir. Kongrede farklı illerden, yirmi beş BİLSEM öğrencisi sunum yapmıştır (URL-2). SOKÜM sözleşmesinin 14. maddesinde SOKÜM öğelerinin eğitim, duyarlılık ve kapasitesinin geliştirilmesi için taraf devletlerin bazı hususları gerçekleştirmeleri gerektiği belirtilmektedir. Bu hususlardan biri de bilginin kuşaktan kuşağa geçişini okul dışı olanaklarla sağlamaktır (URL-3: 3). Bu yönüyle yapılan kongre okul dışı olanaklarla gerçekleştirilen bir etkinlik olup, SOKÜM öğelerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerinde bir farkındalık ve duyarlılık yaratması, SOKÜM öğelerine yönelik bilginin yeni kuşaklara aktarılması ve taraf devlet olarak SOKÜM sözleşmesinin 14. maddesi doğrultusunda yapılan bir faaliyet olması açısından önem taşımaktadır.

Kongreler, bilimsel iletişim için temel oluşturmaktadır (Gökçe Kutsal, 2019: 235). Aynı zamanda birer okul dışı öğrenme alanı olan kongreler sayesinde katılımcılar, araştırmalarını sunma, yeni araştırmaları dinleme ve tartışma olanağı bulmaktadır. SOKÜM ve medya teması ile düzenlenen çocuk kongresi, bir taraftan sözleşmenin 2. ve 14. maddesi doğrultusunda okul dışı olanaklarla SOKÜM öğelerinin yeni kuşaklara aktarılmasını sağlarken bir taraftan da 14. maddede yer alan bilimsel araştırma alanında kapasitenin güçlendirilmesine de hizmet etmektedir. Öğrenciler, sözleşmenin belirtilen maddesi doğrultusunda SOKÜM öğelerine yönelik bilimsel çalışmalar hazırlamış ve okul dışı bir etkinlik olarak kongrede sunma imkânı bulmuşlardır. Bu nedenlerle SOKÜM ve medya temalı araştırmaların sunulduğu çocuk kongresine katılan üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin görüşleri araştırmaya değer bulunmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresinin, kongreye katılan üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda yanıt aranan sorular şunlardır;

1. Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM ve medya temalı kongreye katılmadan önce SOKÜM kavramına yönelik mevcut durumları nelerdir?
2. SOKÜM ve medya temalı kongre, üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere neler kazandırmıştır?
3. Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM ve medya temalı çocuk kongrelerinin düzenlenmesine yönelik görüşleri nelerdir?

4. SOKÜM ve medya temalı kongrenin üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM'e yönelik ilgilerine etkisi nasıldır?

5. SOKÜM'ün üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin geleceklerine etkisi nedir?

Yöntem

Bu araştırma üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresine yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni olarak tasarlanmıştır. Olgular günlük yaşantımızda farklı biçimlerde karşımıza çıkmasına rağmen olguları tam olarak anlamlandıramayız. Bu nedenle bize yabancı olmayan ve anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmak amacıyla olgubilim deseni kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 69). Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler katılımcı cevaplarını takip sorularıyla derinleştirme ve katılımcılara kendilerini ifade etme özgürlüğü sunar (Silverman, 2018: 232). Görüşmeler için öncelikle kongreye katılan öğrencilerin danışman öğretmenleri ile görüşülmüş, ardından veli ve öğrencilerle görüşülerek bilgilendirme yapılmıştır. Çocuklarının araştırmaya katılmasını kabul eden velilere ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Gönüllü katılımcı onam formu gönderen velilerin öğrencileri ile yapılan görüşmeler Zoom programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin ortalama süresi 8 dakika 27 saniye olarak hesaplanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırılacak olguya yönelik bilgi ve deneyime sahip küçük örneklemelerin derinlemesine incelenmesine olanak sunar (Patton, 2014: 238). Çalışma grubunun belirlenmesinde dikkate alınan ölçüt, SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresine katılarak bildiri sunmuş olmaktır. Bu ölçüte sahip 25 öğrenci arasından tesadüfi olarak belirlenen ve BİLSEM'e devam eden 10 ortaokul öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrenciler, belirlendikten sonra danışman öğretmenleri ile iletişime geçilmiş ve araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmenlerden öğrencilere ve ebeveynlerine araştırma hakkında bilgi vermeleri istenmiş, araştırmada yer alması için gönüllü olan veliler ve öğrenciler telefonla aranarak araştırmacı tarafından tekrar bilgilendirme yapılmıştır. Gönüllü katılımcı onam formu gönderen velilerin öğrencileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler on farklı bilim sanat merkezinde eğitim gören üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerdir. Öğrencilerin dördü

erkek, altısı kızdır. Altı öğrenci on, üç öğrenci on bir ve bir öğrenci on iki yaşındadır. Öğrencilerden dokuzu BİLSEM’de bireysel yetenekleri farkettirme programına (BYFP) devam ederken bir öğrenci özel yetenekleri geliştirme programına devam etmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşme formu için araştırmacı tarafından yedi soru hazırlanmıştır. Hazırlanan form, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemini kullanmış ve SOKÜM temalı araştırmalar yapmış iki uzmana gönderilmiştir. Uzman incelemesi sonucunda iki sorunun çıkartılmasına karar verilmiş ve formda beş soruya yer verilmiştir. Araştırma verileri 2022 yılının Haziran ayında elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda öğrenci görüşleri yazılı metinlere aktarılmış, metinler kelime kelime okunarak kodlar oluşturulmuştur. Daha sonra tekrar okuma ve alan yazına dönme işlemleri yapılarak kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Verilerin analizi sürecinde, analizlerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla ikinci kodlayıcıdan yararlanılmıştır. İki kodlayıcı arasındaki güvenilirlik, Miles ve Huberman güvenilirlik formülü ile hesaplanmış, kodlayıcılar arası güvenilirlik .87 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Öğrencilere sorulan ilk soru “SOKÜM ve medya temalı kongreye katılmadan önce SOKÜM kavramını duymuş muydunuz?” sorusudur. Soruya öğrencilerin üçü (Ö1, Ö2, Ö5) evet, yedisi (Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10) hayır cevabını vermiştir. Birinci soruda alt soru olarak sorulan sorulardan biri “Kongre öncesinde SOKÜM öğelerinden hangilerini biliyordunuz?” şeklindedir. Öğrencilerin kongreden önce sözlü geleneklerden ve anlatımlardan fıkralar, bilmeceler ve destanları, el sanatları geleneğinden dokuma ve ebru sanatını, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenlerden mesir macunu festivali ile ahilik geleneği ve esnaf duasını, gösteri sanatlarından Karagöz, meddahlık ve halk oyunlarını, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalardan Mevlevi Sema törenini bildikleri belirlenmiştir. Öğrencilerden Ö3 görüşlerini “Kongreden önce Nasrettin Hoca fıkralarını biliyordum, Karagöz ile Hacivat’ı biliyordum. Bir de Dede Korkut hikâyelerini biliyordum” şeklinde, Ö8 “Mevlevi sema törenini, Karagöz ve Hacivat’ı, Ebruyu biliyordum” şeklinde ifade etmiştir. Birinci sorunun diğer alt sorusu “Kongre ile hangi SOKÜM öğelerini öğrendiniz?” şeklindedir.

Öğrencilerin kongre ile sözlü gelenekler ve anlatımlardan fıkraları, âşıklık geleneğini, türküleri, destanları, efsaneleri, halk hikâyelerini, atasözlerini, masalları ve fıkraları, el sanatları geleneğinden dokumaları, ebru sanatını, keçeciliği, minyatür sanatını ve geleneksel oyuncakları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenlerden ahilik geleneğini, Giresun tuz ekme festivalini, şivlilik geleneğini, çetnevîr ve Nevruz'u, gösteri sanatlarından Karagöz ve geleneksel oyunları, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalardan halk mutfağı ile Türk kahvesi ve geleneğini öğrendikleri belirlenmiştir. Öğrencilerden Ö5 görüşlerini "Benim hatırladıklarım Hacivat ve Karagöz oyunu ve Türk Kahvesi." şeklinde ifade ederken Ö10 "Kongre ile çok şey öğrendim. Mesela Karagöz, destanlar, efsaneler, halk hikâyeleri, atasözleri, masallar, fıkralar öğrendiklerimdi" şeklinde ifade etmiştir. Soruya verilen yanıtlarda, Ö3'ün kongre öncesinde bildiği SOKÜM öğeleri arasında arıcılık ve hayvancılığı sayması, öğrencinin kongreye rağmen yanlış bir öğrenmeye sahip olduğunu göstermektedir. Ö6, kongre ile öğrendiği SOKÜM öğeleri arasında tarihi eserleri, Ö7 animasyonlar ve Yaşar Kemal'i, Ö9 ise filmleri belirtmiştir. Bu yanıtlar ile öğrencilerin SOKÜM'e yönelik yanlış öğrenmeler edindikleri belirlenmiştir.

Öğrencilere sorulan ikinci soru "SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresine katılman sana neler kazandırdı?" şeklindedir. Öğrencilerden yedisi (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö9, Ö10) ilk defa kongre deneyimi yaşadığını belirtmiştir. Ö2 görüşlerini "Bana birincisi bilimsel açıdan yani hayatımdaki ilk bildirim yapılmış oldum. Ve bu benim bilimsel çalışmalarımın da önünü açtı." şeklinde, Ö10 "Ben ilk defa böyle bir kongreye katıldım. Bu imkân benim yaşlarımdaki çoğu çocuk sahip olmamıştır. Kongrede ilk defa sunum yaptım" cümleleri ile ifade etmiştir. Dokuz öğrenci (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10) kongrenin sosyalleşme temasında katkı sağladığını belirtmiştir. Öğrenciler bu gelişimin arkadaş edinme, yeni öğretmenler tanıma ve iletişim becerilerinde yaşandığını ifade etmişlerdir. Ö3 bu görüşlerini "Aynı zamanda kongrede başka arkadaşlarda görüp konuştuğum için yeni arkadaşlar edinmemi sağladı." şeklinde, Ö7 "Arkadaşlarımla sohbetler ederek, iletişim kurmada geliştirdim. Çünkü daha yeni arkadaşlarım oldu, onlarla zaman geçirdik, konuştuk. Yeni öğretmenlerle de tanıştık, onları tanıdık" şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin tamamı kongrenin bilişsel gelişimlerine katkı sağladığını, bu katkının SOKÜM, tarih, UNESCO, yeni bir şehir tanıma ve genel kültür alanında olduğunu belirtmişlerdir. Ö6 "Kongreye gidince gezi yapılmıştı. Orada Hattuşaş'ı tanıdık, kral kapısı ve aslanlı kapıyı gördük. Yazılıkaya ile ilgili bilgiler edindik. Boğazköy Müzesi'nde buradaki bilgilerimizi arttırdık." cümleleriyle Ö9 "Bilmediğim SOKÜM öğelerini öğrendim. Mesela yeni çocuk oyunlarını, bebek yapımını. Mesela Nasreddin Hoca ve Hacivat Karagöz'de SOKÜM'müş. Bilmeceler,

fıkralar da öyleymiş. Ahilik teşkilatı SOKÜM'e katkı sağlamış. Bana çok katkısı oldu. Yeni bir şehir tanıdım. Çorum güzel bir şehirmiş, gezip gördüm" cümleleriyle dile getirmişlerdir. Öğrencilerden altısı (Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10) kongrenin duyuşsal özellikler temasında katkı sağladığını belirtmiştir. Öğrenciler bu gelişimin mutlu olma ve özgüven sağlama boyutlarında yaşandığını belirtmişlerdir. Ö2 görüşlerini "Mesela gidip orada çıkıp kendi projemi sunduğum zaman bu ayrıca insanlarında beni dinlediğini ve benim ne yaptığımı öğrendiklerini hatırlattı bana. Buda güzel bir duygu oluşturdu bende. Orada insanlara bunu anlatınca onlarında bu bilgiyi öğrenmeleri zaten bir şey öğretince gelen mutluluk gibi bir şey" cümleleriyle, Ö7 "Sahne korkumu yendim. Önceden olsa nasıl sunum yapacağım diye korkardım. Artık o korkum yok" cümleleri ile dile getirmiştir.

Görüşmedeki üçüncü soru "Sizce bundan sonra SOKÜM temalı çocuk kongreleri düzenlenmeli midir? Düzenlenirse katılmak ister misiniz?" şeklindedir. Öğrencilerin tamamı SOKÜM temalı çocuk kongrelerinin düzenlenmesi gerektiğini ve düzenlenmesi durumunda katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Ö1 görüşlerini "Evet düzenlenmeli, çünkü gelecek nesillerdeki çocukların tarihimizi ve kültürümüzü öğrenmelerini isterim. Yapılırsa ben de katılmak isterim. Çünkü bu sefer daha farklı gelenek ve göreneklere öğrenmek isterim." cümleleriyle Ö4 "Kültür bir milletin mirasıdır. Milletin bireyleri kültürlerine sahip çıkmalıdır. Bu temadaki kongreler bilinçlenme açısından oldukça değerlidir. Bizim gibi çocuklara temelden kültür bilgisini aşlamak gelecek nesillere kültürün aktarılması için oldukça önemlidir. Bu nedenle bir daha olursa katılmak isterim" cümleleriyle dile getirmişlerdir.

Öğrencilere sorulan diğer soru "Kongre SOKÜM'e yönelik ilgini arttırdı mı, azalttı mı? Neden?" sorusudur. Öğrencilerin tamamı, kongrenin SOKÜM'e yönelik ilgilerini arttırdığını belirtmektedir. İki öğrenci (Ö1, Ö7) gelenek göreneklere öğrenmiş olması, altı öğrenci (Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10) SOKÜM'ün kapsamının geniş olması, iki öğrenci (Ö4, Ö7) merakının artması, iki öğrenci (Ö5, Ö8) kültürel bilgi birikimi sağlaması, bir öğrenci de (Ö2) önceden var olan ilgisi ve SOKÜM öğelerinin korunma gerekliliği nedeniyle ilgilerinin arttığını belirtmiştir. Ö2 bu görüşlerini "Şimdi ben SOKÜM'ü biliyordum ama dediğim gibi bu kadar korunması gereken şeyler olduğunu bilmiyordum. Ve bunları öğrenince, kültürle alakalı şeyleri severim ve bunların genelini daha fazla öğrenince ve yine de bunların korunması gerektiğini anlayınca bunlara karşı ilgim arttı" şeklinde, Ö4 ise "Kongrede SOKÜM hakkında bilgi sahibi olmam merak duygumu arttırdı ve bilmediğim kültürel mirasları öğrenme isteğim beni araştırmaya sevk etti" şeklinde ifade etmiştir. Ö9 ise "Kesinlikle arttı, çünkü ben öğrenince daha da çok

öğrenmeyi seviyorum. Örneğin tuz ekim festivali olmuştur sahnede çok ilgimi çekmişti” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilere sorulan son soru “Sizce SOKÜM öğeleri sizin geleceğinizi etkiler mi? Etkilerse nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?” şeklindedir. Öğrencilerin tamamı SOKÜM öğelerinin yaşamlarını etkileyeceğini belirtmektedir. Öğrencilerden üçü (Ö2, Ö3, Ö5) SOKÜM öğelerini koruma ve yaşatma duyarlıkları bağlamında yaşamlarını etkileyeceğini farklı üç öğrenci (Ö4, Ö9, Ö10) ise SOKÜM öğelerinin kendilerinde araştırma ve proje yapma isteği oluşturduğunu dile getirmiştir. Yine öğrencilerden üçü (Ö3, Ö6, Ö10) SOKÜM öğelerinin sosyalleşme boyutunda katkılarını göreceklərini düşünmektedir. İki öğrenci (Ö4, Ö10) SOKÜM öğelerinin mesleki tercih ve mesleki yaşamını etkileyeceğini belirtirken farklı iki öğrenci (Ö1, Ö8) SOKÜM’ün hayatın içinden konular olması nedeniyle yaşamlarını etkileyeceğini belirtmiştir. İki öğrenci de (Ö6, Ö7) SOKÜM öğelerinin tanıtımına yönelik etkinlikler yapacaklarını ifade etmiştir. Ö10 görüşlerini “Evet çünkü mesleki ortamda bana büyük bir artı olacağını ve çalışmalarında bana yardımcı dokunacağı hakkında görüşlerim var. Düşünsenize daha oradan ayrılmadan birçok proje fikri geldi aklıma. Akademisyenlerimizin ilgisi kendimizi çok özel hissettirdi” şeklinde, Ö6 ise “Arkadaşlarıma, yurttaşlarıma ve yurtdışında dostlarıma tarihimizi, geleneklerimizi, yemeklerimizi kültürlerimizi ve sanatımızı daha akıcı ve etkili bir şekilde anlatırım.” şeklinde ifade etmiştir. Ö3 ise görüşlerini “Gerçekten aralarında çok güzel öğeler var ve bunların yaşatılması gerekiyor. O yüzden bence etkiler. Mesela meslek olarak ele alırsak şu an çok kişinin yapmadığı mesleklerde var aralarında. Ya da çoğu mesela o saz sanatları Dede Korkut Hikâyeleri ile insanlar birbirlerine anlattığı zaman birbirlerini daha iyi tanımlarını sağlıyor” cümleleri ile dile getirmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM ve medya temalı çocuk kongresine yönelik görüşlerinin incelendiği araştırmanın bulguları incelendiğinde öğrencilerin SOKÜM öğelerinden bir kısmını kongreden önce bildikleri bir kısmını da kongre sürecinde öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin fıkralar, bilmeceler, destanlar, ebru sanatı, mesir macunu festivali, ahilik geleneği ve esnaf duası, Karagöz, meddahlık ve halk oyunları, Mevlevi sema töreni hakkında farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç kongrenin öğrencilere kültürel miras duyarlılığı ve farkındalığı kazandırmada etkili olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Gündüz Alptürker, Gök ve Alptürker (2021: 16) tarafından yapılan araştırmada Türk Kahvesi, Karagöz, Nevruz, ince ekmek yapımı ve paylaşımı geleneği, bahar bayramı ve Hıdırellez farkındalığı yüksek SOKÜM öğeleri

olarak belirlenmiştir. Araştırmada ebru sanatı ve Mevlevi sema törenleri, kısmi farkındalığa sahip öğelerken, Mesir Macunu Festivali ve Meddahlık geleneği düşük farkındalığa sahip öğelerdir. Bu sonuçlar, üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin Karagöz hakkında yüksek farkındalığa sahip olduklarını ortaya koyarken kısmi farkındalığa sahip ebru sanatı ve Mevlevi sema törenleri ile düşük farkındalığa sahip Mesir Macunu Festivali ve Meddahlık geleneği öğelerinin üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler tarafından SOKÜM ögesi olarak biliniyor olması dikkat çekicidir.

Ünal (2013: 611) tarafından Sosyal Bilgiler kitaplarında yer alan halk kültürü öğelerine yer verilme düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada; Karagöz, Türk halk oyunları, halk müziği ve çalgıları, bayramlar, evlenme, giyim-kuşam ve süslenme, çocuk oyunları, yiyecek-içecekler ve atasözü öğelerine yer verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yıldırım (2021: 239-243) tarafından Hayat Bilgisi kitaplarında yer alan SOKÜM öğelerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada Mevlevi Semahı, düğün, yufka ekmek yapımı, yöresel yemekler, atasözleri, çocuk oyunları, giyim-kuşam, geleneksel çocuk oyunları, bayram kutlamaları, Karagöz ve Hacivat, kandiller gibi öğelere yer verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin kongreden önce SOKÜM öğeleri hakkında bilgi sahibi olmalarında öğretim programlarında ve ders kitaplarında SOKÜM öğelerine yer verilmiş olması etkili olabilir.

Araştırma sonuçlarından hareketle öğrencilerin kongreden sonra öğrendikleri SOKÜM öğelerinde artış yaşandığı görülmektedir. Bu durum SOKÜM öğelerinin sürdürülebilirliği amacıyla UNESCO (URL-3: 6) tarafından yapılması önerilen kongrelerin, üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler üzerinde olumlu sonuçları olduğunu göstermektedir. SOKÜM bilincinin yaygın toplumsal duyarlılığa dönüşmesinde bilimsel ve eğitsel desteğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sonuçlardan hareketle kongrenin, bilimsel ve eğitsel desteğe örnek teşkil ettiği söylenebilir. Araştırma sonuçları, öğrencilerde SOKÜM öğelerine yönelik farkındalık sağlandığını göstermektedir. Öğrenciler, bu farkındalıklarının SOKÜM öğelerini koruma ve yaşatma sürecinde etkili olacağını belirtmektedirler. Bu sonuçlar doğrultusunda kongrenin ülkemizin taraf olduğu SOKÜM sözleşmesinin 14. maddesine hizmet ettiği, maddede yer alan özellikle gençleri hedefleyen eğitici, duyarlılığı artırıcı ve bilgilendirici programlar arasında yer aldığı, SOKÜM'e yönelik bilginin yeni kuşaklara geçişinde önemli bir okul dışı etkinlik olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin süreçte yanlış öğrenmeler gerçekleştirdiği de araştırma sonuçlarındandır. Kongrede SOKÜM öğelerine dayanak oluşturan tarihi eserler, animasyonlar ve Yaşar Kemal, bazı öğrencilerde SOKÜM öğelerinin önüne geçmiştir. Bu sonuç gerçekleştirilen her sunumdan sonra SOKÜM

öğelerinin belirlenmesi ve tartışılmasına yönelik bir sürece ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan yanlış öğrenme sağlayan öğrenci sayısının düşük olması ve yanlış öğrenme sağlayan öğrencilerin diğer SOKÜM öğelerine yönelik doğru bilgilere sahip olması dikkat çekicidir.

Araştırma bulgularından elde edilen diğer bir sonuç ise öğrencilerin ilk defa bilimsel bir kongreye katılarak sunum yapma deneyimi yaşamış olmalarıdır. Çalışma grubu öğrencilerinin tamamına yakınının BİLSEM'lerde Bireysel Yetenekleri Fark ettirme programında yer aldığı görülmektedir. Bireysel Yetenekleri Fark ettirme programı BİLSEM'lerde öğrencilerin kapsamlı proje çalışmalarına başladığı önemli bir programdır (URL-1: 1). Bilimsel tutumları yüksek olan üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin, yaptıkları proje ve araştırmaları sunma imkânı bulması önemlidir (Özarlan, 2018: 6; Şan ve Boran, 2013: 451). Öğrencilerin ilk defa bilimsel bir kongreye katılmış olmaları ve sunum yapma deneyimi yaşamış olmaları kongrenin aynı zamanda BİLSEM'lerin amacına hizmet ettiği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğrencilerin ilk bilimsel kongre deneyimini SOKÜM öğelerine yönelik yapmış olmaları, öğrencilerin bu öğelere yönelik duyarlılığının artmasını sağlamış ve öğrencilere SOKÜM öğelerine yönelik bilimsel araştırma yapma fırsatı sunmuştur. Bu bağlamda kongrenin SOKÜM sözleşmesinde yer alan duyarlılığı artırma ve bilimsel araştırma alanında kapasiteyi güçlendirmeye yönelik etkinliklere hizmet ettiği söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar arasında öğrencilerin SOKÜM'e yönelik ilgilerinin artması yer almaktadır. Öğrencilerin SOKÜM'e yönelik ilgilerinin artması SOKÜM öğelerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. SOKÜM sözleşmesinin 2. maddesinde SOKÜM öğelerini koruma teriminde özellikle okul içi ve okul dışı eğitim yoluyla öğelerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına yer verilmektedir. Benzer şekilde sözleşmenin 14. maddesi olan "Eğitim, duyarlılığın ve kapasitenin güçlendirilmesi" başlığı altında SOKÜM'e yönelik bilgilerin okul dışı olanaklarla kuşaktan kuşağa aktarımının sağlanması taraf devletlerin yükümlülükleri arasında yer almaktadır (URL-3: 3). Araştırmanın bu sonucunun SOKÜM sözleşmesinin 2. maddesinde yer alan SOKÜM öğelerinin okul içi ve okul dışı eğitim faaliyetleri aracılığıyla korunmasına ve 14. maddesinde belirtilen okul dışı olanaklarla gelecek kuşaklara aktarılmasına ve ülkemizin üzerine düşen bu yükümlülükleri yerine getirme adına katkı sağladığı söylenebilir.

Kongrede farklı illerden, yirmi beş üstün zekâlı ve yetenekli öğrenci sunum yapmıştır. Bu yönüyle kongre ulusal bir nitelik taşımaktadır. Düzenlenen kongre ile, yukarıda da belirtildiği gibi, üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin SOKÜM öğeleri hakkında daha fazla bilgiye, farkındalığa ve ilgiye sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Böylece düzenlenen kongre

ile SOKÜM sözleşmesinin amaçları arasında yer alan, ulusal düzeyde duyarlılığı arttırmak amacına hizmet ettiği de söylenebilir.

Kongrenin öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlaması ulaşılan sonuçlar arasındadır. Kongreye davet edilen öğrenciler üstün zekâlı ve yetenekli yani benzer özelliklere sahip öğrencilerdir. Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler kendileri ile benzer özelliklere sahip bireylerin yer aldığı ve kabul gördükleri ortamlarda kendilerini güven içerisinde hissederler (Siaud-Facchin, 2019: 113-115). Öğrencilerin benzer özelliklere sahip yeni arkadaşlar edinmeleri kendilerini güven içerisinde hissetmelerine katkı sağlamış olabilir. Aynı zamanda normal gelişim sergileyen çocuklar ile üstün zekâlı ve yetenekli çocukların arkadaşlık beklentileri farklılıklar göstermektedir (Gross-Miraca, 2002: 28). Normal gelişim gösteren çocuklar için arkadaş, kendileriyle en çok oynayan kişilerdir. Oysa üstün zekâlı ve yetenekli çocukların arkadaşlık tercihleri, doğru akranları bulduklarında gerçekleşebilir. Bu nedenle birçok üstün zekâlı ve yetenekli çocuk, ya yalnız kalmayı tercih etmekte ya da kendilerinden yaşça büyük çocukları veya yetişkinleri arkadaş olarak tercih etmektedirler (Clark, 2015: 47). Benzer özellikteki yeni arkadaşlar edinmeleri üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin yalnız kalma tercihlerinin önüne geçerek daha sosyal bireyler olarak yetişmelerine katkı sunabilir.

Araştırma bulgularına göre ulaşılan sonuçlardan biri de öğrencilerin kongre süreci ile bilişsel ve duyuşsal gelişim alanlarında öğrenmeler yaşamış olmalarıdır. Kongreler okul dışı öğrenme ortamları arasında yer almaktadır (Saraç, 2017: 61). Bir okul dışı öğrenme ortamı olan kongrelerde katılımcılar hazırladıkları bilimsel çalışmalarını sunma imkânı bulmaktadırlar. Alanyazında öğrencilerin bilimsel çalışmalarını sunma imkânı bulunduğu etkinliklerle ilgili yapılan araştırmalar yer almaktadır. Araştırma sonuçlarına benzer olarak Yavuz, Büyükekşi ve Işık-Büyükekşi (2014: 169) tarafından yapılan araştırmada bu tür etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarını ve bilimsel inanışlarını olumlu etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Karadeniz ve Ata (2013: 401-404) tarafından yapılan araştırmada ise bilimsel çalışmalarını sunma imkânı bulan öğrencilerin bilişsel yönden gelişim gösterdikleri, özgüven, tutum, iletişim ve ifade becerilerinde de gelişim yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ve Önder-Çelikkanlı (2014: 85-86) tarafından yapılan araştırmada da bilimsel çalışmalarını sunma imkânı bulan öğrencilerin bilişsel gelişim gösterdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer şekilde yapılan araştırmalarda (Avcı ve Su-Özenir, 2018: 1686-1688; Avcı vd. 2016: 18-19; Benzer ve Evrensel, 2019: 28; Kural ve Nakiboğlu, 2020: 75; Soyuçok, 2018: 76-79; Sülün vd. 2009: 75) bilim fuarı, proje yarışması ve kongre gibi öğrencilerin bilimsel çalışmalarını sunma imkânı bulunduğu okul dışı öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin bilişsel

gelişimlerini, özgüven, sosyalleşme, iş birliği yapma, ilgiyi arttırma gibi özelliklerine olumlu katkı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu katkıların farkında olmaları yapılacak yeni etkinliklere katılım isteklerini de arttıracaktır. Bu nedenle öğrencilerin elde ettikleri kazanımların farkında olmaları, öğrencilerin yapılacak yeni kongrelere katılmak istemeleri bulgusunun ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca sosyalleşme ve bilimsel inanışlarına olan etki, öğrencilerin SOKÜM öğelerinin yaşamlarına etki edeceği sonucuna ulaşılmasına da katkı sağlamış olabilir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler, kongre ile SOKÜM öğeleri hakkında daha fazla bilgiye ve farkındalığa sahip olmuşlardır. Bu sonuçtan hareketle tüm öğrencilere yönelik SOKÜM temalı okul dışı etkinlikler düzenlenmelidir.

2. Kongreler katılımcıların sosyalleşmesine, yeni arkadaşlar, yeni öğretmenler ve yeni yerler tanımalarını sağladığından yapılacak kongrelerde katılımcı sayısı arttırılmalıdır.

3. Araştırma sonuçlarından biri de kongre süreci ile birlikte yanlış öğrenmelerin de gerçekleştiğidir. Öğrencilerin SOKÜM ile ilgili yanlış öğrenmelerini önlemek amacıyla her oturumdan sonra sunumlardaki SOKÜM öğelerinin neler olduğu tartışılmalıdır.

4. Öğrencilerin yanlış öğrenmelerinin önüne geçebilmek amacıyla kongrelerde atölye ve konferanslara yer verilerek öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

- Aral, A. E. (2020). *Somut olmayan kültürel mirasın eğitimi ve kültürün aktarımı: Türkiye örneği*. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Arizpe, L. (2004). Intangible cultural heritage diversity and coherence. *Museum International*, 56 (1-2), 130-135.
- Avcı, E. - Su-Özenir, Ö. (2018). Bilim fuarları sürecinin yürütücü öğretmenler gözünden değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 17(3), 1672-1690.
- Avcı, E. vd. (2016). TÜBİTAK ortaöğretim öğrencileri araştırma projeleri yarışmasına katılan öğrencilerin yarışma sürecindeki deneyimlerinin üniversite yaşamlarına yansması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 1-21.
- Benzer, S. - Evrensel, E. (2019). TÜBİTAK 4006 bilim fuarı hakkında öğrenci görüşleri. *Journal of STEAM Education*, 2(2), 28-38.

- Clark, B. (2015). *Üstün zekâlı olarak büyümek*. (çev.: Fatih Kaya-Hüseyin Oğurlu), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dinç, E. vd. (2018). Uşak Üniversitesi öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 267-285.
- Genç, M. A. (2016). Üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim uygulamaları. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 49-66.
- Kutsal, F. Y. G. (2019). Evrensel bilimin paylaşımında dergiler ve kongreler. *JARSS Anestezi Dergisi*, 27(4), 235-244.
- Gross-Miraca, U. M. (2002). Musings: gifted children and the gift of friendship. *Understanding Our Gifted*, 14(3), 27-29.
- Günden, B. (2021). *Yükseköğrenim gören bireylerin somut kültürel mirasa yönelik tutumları ile kültürel miras kavramına ilişkin metaforik algıları üzerine bir çalışma*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Güneş, C. - Çetin, T. (2020). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin beyin göçü kavramına ilişkin algılarının incelenmesi. *3. Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(2), 928-955.
- Gündüz Alptürker, İ. vd. (2021). Somut olmayan kültürel miras farkındalığının bilinirlik ve deneyimleme açısından değerlendirilmesi. *Millî Folklor*, 17(132), 16-31.
- Gürsoy Ulusoy, Ş. (2020). Türkiye'den yurtdışına beyin göçü: Örneklerle yaşanan iletişim sorunları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(10), 110-121.
- Karaca Yılmaz Ş. vd. (2017). Kültürel miras farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama çalışması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 9(6), 86-100.
- Karadeniz, O. - Ata, B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde proje fuarının kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(14), 375-410.
- Kasapoğlu Akyol, P. (2015). *Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) ve eğitim: Halk kültürü dersi örneği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kasapoğlu Akyol, P. (2016). Somut olmayan kültürel mirasın örgün eğitime uygulanması: Ağaraştırması (webquest) örneği. *Millî Folklor*, 14(111), 149-170.
- Kural, N. - Nakiboğlu, C. (2020). Deneyimli kimya öğretmenlerinin TÜBİTAK 4006 bilim fuarları destekleme programlarına yönelik düşüncelerinin incelenmesi. *Türkiye Kimya Derneği Dergisi*, 5(1), 71-94.
- Kutlu, M. (2013). SOKÜM ve örgün eğitim: halk kültürü dersi deneyimi. *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi*, (ed. M. Öcal Oğuz, Evrim Ölçer Özünel ve Selcan Gürçayır Teke), 47-50, Ankara: Grafiker Yayınları.

- Miles, M. B. - Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi: Genişletilmiş bir kaynak kitap*. (çev. ed.: Sadegül Akbaba Altun - Ali Ersoy), Ankara: Pegem Akademi.
- Oğuz, Ö. (2009). Somut olmayan kültürel miras ve ifade çeşitliliği. *Millî Folklor*, 82, 6-12.
- Oğuz, Ö. (2021). Halk biliminde koruma yaklaşımları ve SOKÜM Sözleşmesi'nde kuşaktan kuşağa aktarım. *Millî Folklor*, 132, 5-15.
- Ölçer Özünel, E. (2013). "Yeni miras"lar ve uluslararası sözleşmelerde sürdürülebilir kalkınma stratejileri. *Millî Folklor*, 25(100), 14-30.
- Ölçer Özünel, E. (2017). İnsanlar, gezegen ve refah için bir eylem planı": somut olmayan kültürel miras ve 2030 sürdürülebilir kalkınma hedeflerine eleştirel yaklaşım. *Millî Folklor*, 29 (116), 18-32.
- Özarслан, M. (2018). Biyoloji proje çalışmalarının üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin bilimsel tutumlarına etkisi. *Erciyes Journal of Education*, 2(2), 75-93.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (çev.: Selçuk Beşir Demir-Mesut Bütün), Ankara: Pegem Akademi.
- Richards, G. (2001). *Cultural attractions and european tourism*. New York: CABI Publishing.
- Sağ, Ç. - Ünal, F. (2019). Öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4), 1550-1560.
- Saraç, H. (2017). Türkiye'de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: İçerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- Siaud-Facchin, J. (2019). *Üstün zekâlı çocuğa yardım*. (çev.: Z. Canan Özatalay), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Silverman, D. (2018). *Nitel verileri yorumlama*. (çev.: Erkan Dinç), Ankara: Pegem Akademi.
- Soyuçok, H. (2018). *TÜBİTAK 4006 Bilim fuarları kapsamında hazırlanan fen projeleri hakkında çalışmalara katılan farklı kesimlerin görüşleri: Ağrı ili örneği*. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sülün, Y. vd. (2009). Proje yarışmasının öğrencilerin fen ve teknoloji dersine olan tutumlarına etkisi ve öğretmen görüşleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 75-94.
- Şahin, E. - Önder-Çelikkanlı, N. (2014). Bir ortaöğretim kurumunda gerçekleştirilen bilim sergisinin sergide görev alan öğrenciler üzerindeki etkileri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 8(2), 71-97.
- Şan, İ. - Boran, A. İ. (2013). Scientific attitude levels of gifted students (A case from Malatya). *Journal of Theoretical Educational Science*, 6(3), 434-454.

- Ünal, F. (2013). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan halk kültürü öğelerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 611-644.
- Wendland, W. (2004). Intangible heritage and intellectual property: challenges and future prospects. *Museum International*, 56(1-2), 97-106.
- Yavuz, S. vd. (2014). Bilim şenliğinin bilimsel inanışlar üzerine etkisi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 2, 168-174.
- Yıldırım, A. - Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, G. (2021). Somut olmayan kültürel mirasın eğitim programlarına yansımaları: hayat bilgisi öğretimi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 231-247.
- Yılmaz, A. E. (2019). Uluslararası beyin göçü hareketleri bağlamında Türkiye'deki beyin göçünün durumu. *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, X(II), 220-232.

Elektronik Kaynaklar

- URL-1: MEB. (2022). Bilim ve sanat merkezleri yönergesi. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2076.pdf> (Erişim: 06 Eylül 2022).
- URL-2: MEB. (2021). Sosyal bilimler ulusal çocuk kongresi'nin açılışı Çorum'da gerçekleştirildi. <https://orgm.meb.gov.tr/www/sosyal-bilimler-ulusal-cocuk-kongresinin-acilisi-corumda-gerceklestirildi/icerik/1823> (Erişim: 11 Eylül 2022).
- URL-3. UNESCO. (2003). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi. <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf> (Erişim: 18 Temmuz 2022).

"İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

Etik Kurul Belgesi/Ethics Committee Approval: Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 31.05.2022 tarih ve 2022-13 karar numarası ile etik kurul izni alınmıştır. / Ethics committee permission was obtained from Hitit University Non-Interventional Research Ethics Committee with the decision number 2022-13 dated 31.05.2022.

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / There is no potential conflict of interest for the authors regarding the research, authorship or publication of this article.